

NARODOWY
BANK POLSKI

Obrót gotówkowy na świecie

Anna Kondraciuk, Naczelnik Wydziału Obrotu Gotówkowego,
Departament Emisyjno-Skarbcowy

Kongres Obsługi Gotówki, 27 października 2021 r.

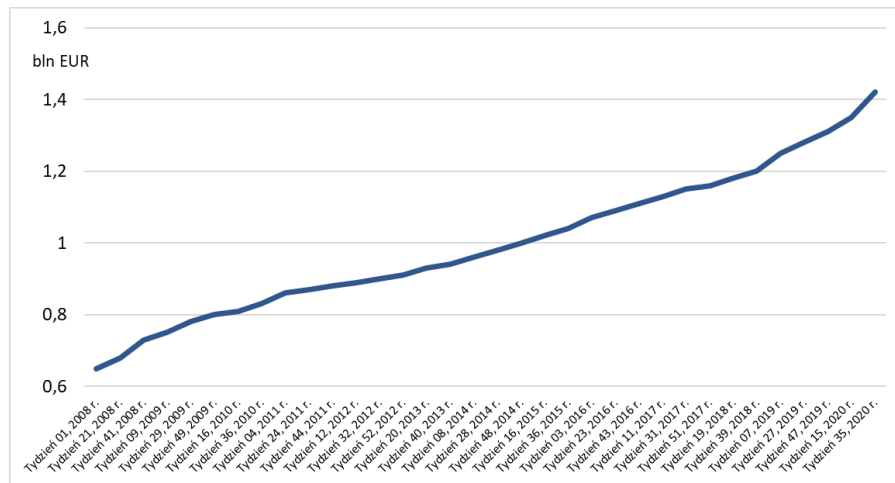

Agenda

1. Rola gotówki
 2. Płatności gotówkowe
 3. Działania na rzecz obrotu gotówkowego
-
-
-

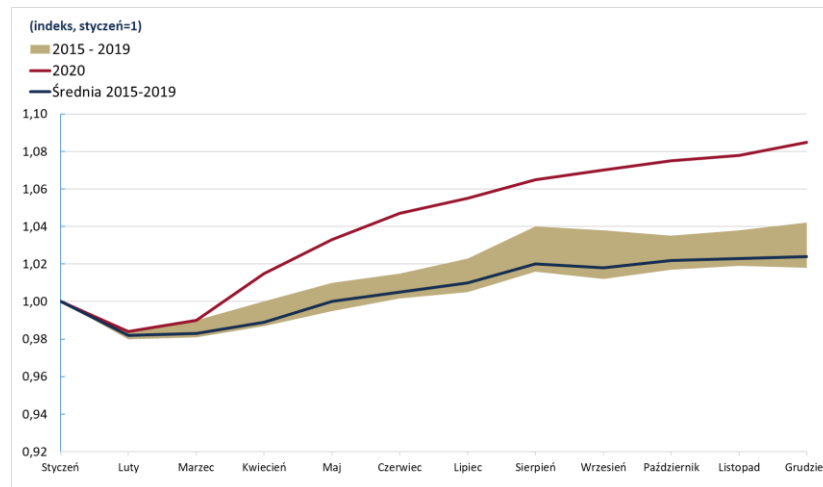
Wzrost obiegu gotówki w strefie euro

Wartość banknotów euro w obiegu w Europie I 2008 – I 2021 r. (bln EUR)

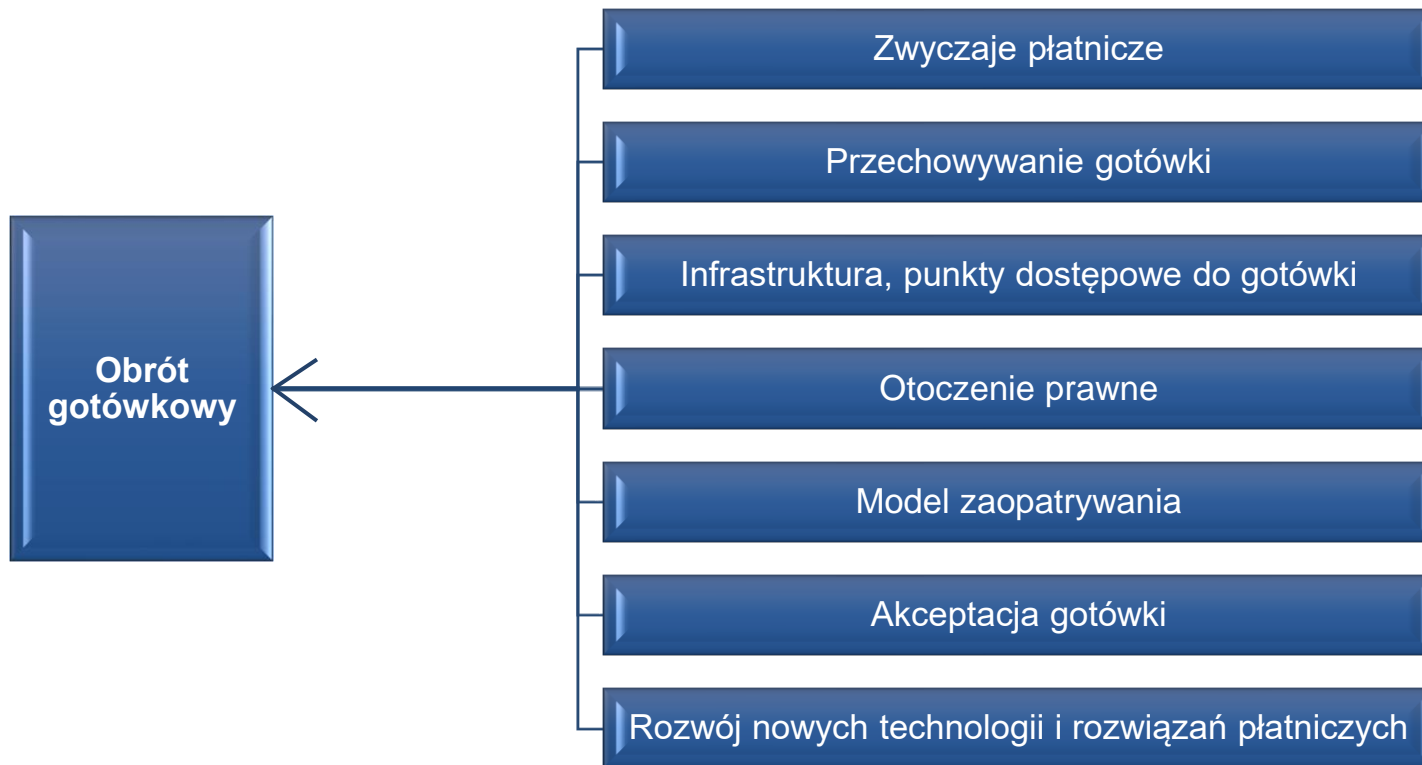
[Na podstawie źródła: Europe: coronavirus impact on cash demand 2021 | Statista](#)

Wartość banknotów euro w obiegu w 2020 r. w porównaniu do poprzednich 5 lat (2015 - 2019)

[Na podstawie źródła: Cash still king in times of COVID-19 \(europa.eu\)](#)

Czynniki wpływające na obrót gotówkowy

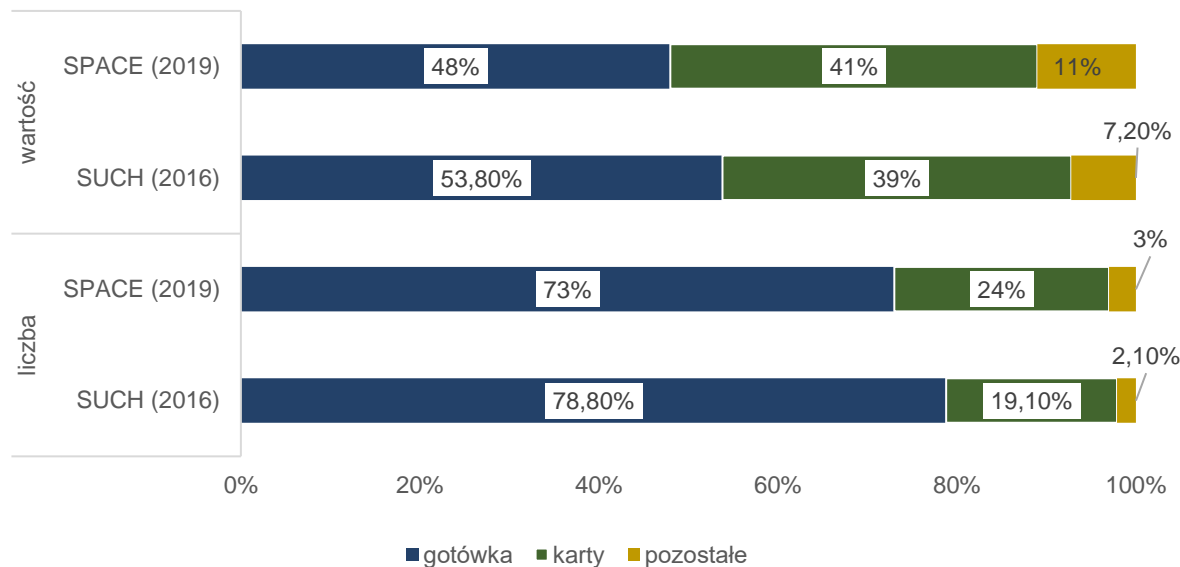
Agenda

1. Rola gotówki
2. Płatności gotówkowe
3. Działania na rzecz obrotu gotówkowego

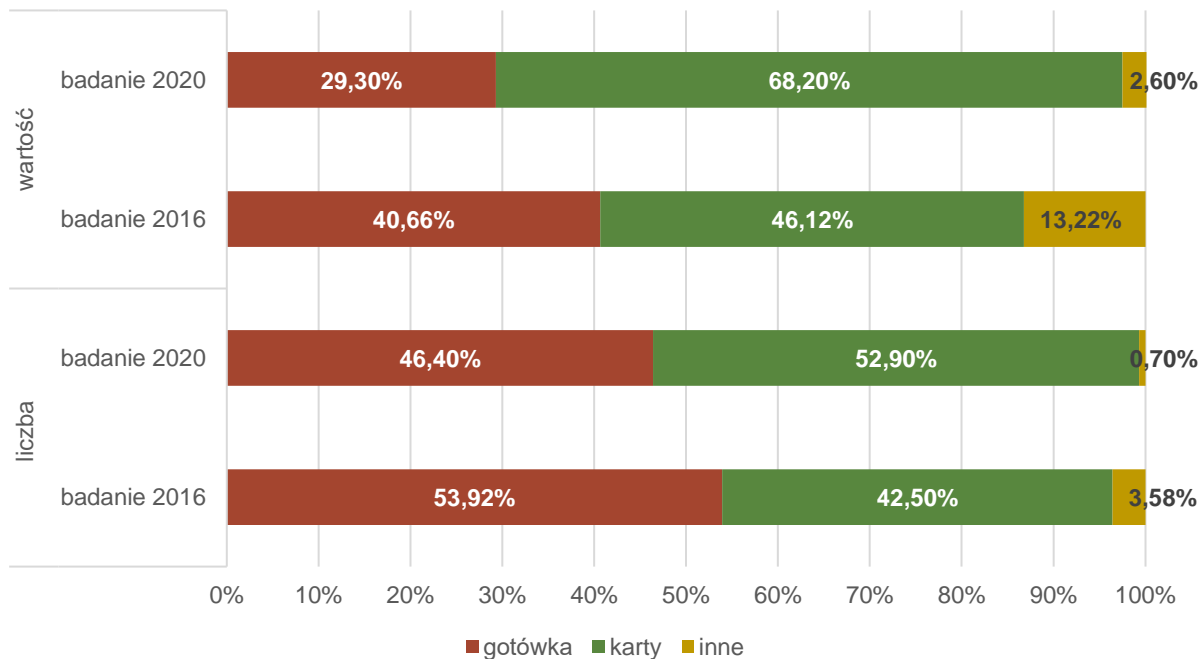
Strefa euro - porównanie wykorzystania gotówki w transakcjach płatniczych

2016:
163 mld płatności
ok. 3 bln €

2019:
160 mld płatności
ok. 4 bln €

Zwyczaje płatnicze w Polsce

2016: Arkadiusz Manikowski, *Raport z badania czynników oddziałujących na wielkość obrotu gotówkowego w Polsce*, Warszawa 2017 r.
 2020: *Zwyczaje płatnicze w Polsce w 2020 r.*, Podstawowe wyniki badania, Departament Systemu Płatniczego NBP, kwiecień 2021 r.

Agenda

1. Rola gotówki
 2. Płatności gotówkowe
 3. Działania na rzecz obrotu gotówkowego
-
-
-

Rynek międzynarodowy – założenia analizy działań i ich kategoryzacja

Zwyczaje płatnicze konsumentów

Kraje gotówkowe

Kraje o znacznej liczbie
transakcji gotówkowych

Kraje
bezugotówkowe

Formuła lub szczebel podejmowanych działań

Działania
legislacyjne

Rekomendacje i dobre
praktyki

Działania strategiczne

Podmiot inicjujący i podmioty zaangażowane

Regulator rynku
(np. bank centralny)

Organy rządowe i
administracyjne

Podmioty
komercyjne

Stany Zjednoczone Ameryki Północnej

- Wzrost wartości obiegu w 2020 r. o 16%
- Co czwarta transakcja przy wykorzystaniu gotówki
- Intensyfikacja analiz zwyczajów płatniczych i badań konsumenckich przez FED
- Maj 2020 r. - wzrost wartości gotówki przechowywanej przez konsumentów o 71%
- 7% konsumentów doświadczyło odmowy akceptacji gotówki w POS
- Procedura legislacyjna - **Payment Choice Act**
- Regulacje różnią się w zakresie poszczególnych stanów

Wielka Brytania

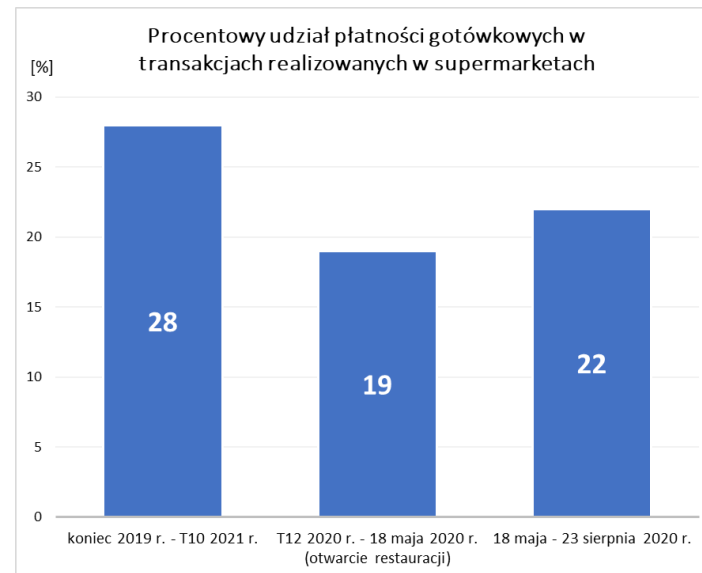

- Spadek udziału gotówki w płatnościach z 63% (2009) do 34% (2019), prognoza na 2027 r.:16%
- Wzrost wartości obiegu w pandemii o 14%
- *Joint Authorities Cash Strategy Group* – potrzeba koordynacji działań
- Wytoczne *Financial Conduct Authority* – przeciwdziałanie ograniczaniu sieci placówek gotówkowych
- *Wholesale Distribution Steering Group* – model dla gotówki
- Działania legislacyjne
- Inicjatywy w sektorze komercyjnym: *Community Access to Cash Pilots*, porozumienia banków z pocztą, mapowanie dostępu do gotówki

Dania

- Wzrost wartości obiegu w 2020 r. o 5,6% (w 2019 – nieznaczny spadek)
- Udział gotówki w transakcjach płatniczych: 13,5% (2019 r.)
- **Cash rule** – od 1984 r. w Payment Act zobowiązanie do akceptacji płatności w formie gotówki, w 2018 r. wprowadzono brak obowiązku akceptacji gotówki w godzinach nocnych
- Potrzeba projektu rozporządzenia - obowiązek wobec banków dot. zapewnienia klientom możliwości wpłaty i wypłaty gotówki poprzez własne urządzenia banku lub zawarcie umów z innymi podmiotami świadczącymi usługi gotówkowe

Szwecja

- Udział płatności gotówkowych na poziomie ok. 9%,
- Prawne zobowiązanie największych szwedzkich banków do świadczenia usług gotówkowych na terenie całego kraju (*Payment Services Act*)

Nie więcej niż 0,3% populacji zamieszkującej w odległości nie większej niż 25 km od miejsca wypłaty gotówki i nie więcej niż 1,22% populacji - w odległości nie większej niż 25 km od miejsca deponowania gotówki

- Otwarcie przez BC 2 centrów gotówkowych: w Falun i Jönköping (marzec 2020 r.) jako wsparcie oddziału w Märsta
- Planowane dalsze działania legislacyjne (od 2023 r.): zwiększenie roli BC w obrocie gotówkowym, działaniami monitorujące, obowiązki w zakresie przyjmowania gotówki, działania w sytuacjach nadzwyczajnych

Finlandia

- Badanie z 2020 r. – udział gotówki w transakcjach: 5,5%
- 45% konsumentów dokonuje płatności gotówkowych tam, gdzie korzystanie z karty jest utrudnione lub wygodniej jest zapłacić gotówką
- **ATM pooling strategy** – w przypadku bankomatów funkcjonuje od 25 lat, od 2012 r. rozwiązanie udostępnione dla wpłatomatów oraz recyclerów
- Bank Centralny Finlandii opracował założenia do **strategii zarządzania obrotem gotówkowym**

Australia

- Roczny wzrost wartości obiegu w 2020 r. o ok. 17% (w poprzednich latach średnio o 5%)
- Listopad 2019 r.: udział banknotów i monet w płatnościach wynosił 27%
- Wrzesień 2020 r.: 45% konsumentów doświadczyło odmowy akceptacji gotówki w punkcie handlowym
- Listopad 2019 r.: Bank Centralny Australii rozpoczął prace nad przeglądem regulacji dot. płatności detalicznych (**Retail Payments Regulation**)
- W marcu oraz lipcu 2020 r. - dwukrotnie uruchomienie **zapasowego centrum gotówkowego** w Sydney

Rynek międzynarodowy – podobieństwa

NARODOWY
BANK POLSKI

Anna Kondraciuk

Naczelnik Wydz. Obrotu Gotówkowego
Departament Emisyjno-Skarbcowy

+48 22 185 23 56

+48 22 185 16 01

sekretariat.des@nbp.pl